

ordning for arbejdskraftens frie bevægelighed efter udvidelsen af EU med en række nye stater.

9. *Presset på det danske arbejdsmarked.*

Det danske arbejdsmarked vil efter forsklagsstillerens mening komme under stort pres, hvis der efter Østudvidelsen sker en væsentlig tilstrømning af arbejdssøgende fra de nye medlemslande. De relativt høje danske lønninger og det sociale system kan vise sig meget tiltrækkende for lønmodtagere fra især Polen, men også de baltiske lande (Estland, Letland og Litauen) og andre af ansøgerlandene. Det kan bl.a. føre til, at uorganiserede arbejdsgivere i Danmark vil ansætte uorganiseret arbejdskraft til lønninger, der er lavere end overenskomstlønningerne.

Det illegale arbejde er allerede i dag et voksende problem i Danmark, og et skøn på baggrund af perioden 1. januar til 1. september 2002 viste, at der i 2002 ville være 6.555 illegale arbejdere alene inden for byggebranchen, landbrug, skovbrug og gartneri.⁵⁾

Det danske sociale system kan komme under et generelt pres, f.eks. hvis udefrakommende arbejdstagere og deres tilflyttede familier efter nogen tids ophold i landet bliver modtagere af overførselsindkomster. Det er ikke dokumenteret af regeringen, i hvilket omfang Danmark vil være berettiget til at hjemsende andre EU-landes borgere og deres pårørende, dersom de ikke kan forsørge sig selv.

Fra det officielle Danmark har det næsten konsekvent været afvist, at udvidelsen af EU kan komme til at rumme væsentlige problemer. Karakteristisk var en ordveksling i Folketingets spørgetid⁶⁾ mellem Peter Skaarup (DF) og daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen. På baggrund af udtalelser af den tidligere tyske socialdemokratiske forbundskansler Helmuth Schmidt til Jyllandsposten den 25. januar 2001, hvori Helmuth Schmidt – set i lyset af omkostningerne ved udvidelsen – betegnede det som »latterligt« at ville udvide EU med andre østeuropæiske lande end Polen, Ungarn og Tjekkiet, rejste Peter Skaarup det spørgsmål, om den danske regering ville tage initiativ til, at der på EU-niveau udarbejdedes en hvidbog for at belyse omkostningerne ved udvidelsen af EU. Dette afviste statsminister Nyrup Rasmussen bl.a. med følgende bemærkninger:

»Det er også et spørgsmål grundlæggende om at vise menneskelighed og modtage de nye demokratier og forstå, at EU's udvidelse handler om varig fred i et forenet Europa og også giver Danmark nogle fantastiske muligheder for ny fremgang.

Tænk engang, hvis vi ser på Polen, et land med 40 millioner indbyggere, det vil i løbet af meget få år gå

hen og blive det allerstørste nærmarked, vi har i forhold til Danmark. Hvis man ser på, hvordan Polen så ud for 5 år siden, ville hverken hr. Peter Skaarup eller jeg have forudset, hvilken fantastisk fremgang der er i gang.

Når lønningerne stiger hos de polske arbejdere, stiger købekraften, stiger afsætningsmulighederne for Danmark. Kort sagt, vi kan forene fred, demokrati og fortsat fremgang for Danmark med EU's udvidelse.

Jeg kan også sige til hr. Peter Skaarup, at Erhvervsministeriet har lavet en fremragende analyse, der af tvinger stor respekt rundt omkring i verden, en analyse, der viser, at Østersøområdet omfattende Estland, Letland og Litauen, der har været så underkuet af Sovjetunionens kommunistiske topstyre, og Polen – de fire lande – vil blive enormt fremgangsbetonede af EU's udvidelse, samtidig med at vi også vil have en stor gavn og nytte af det.

Det er til fordel for begge parter, både for Danmark på den ene side og for de nye lande, der bliver medlem, på den anden side. Det er en vinder-vinder-situation; der er ikke tabere i denne her situation.«

Også fra industriens side er den kommende Østudvidelse ved flere lejligheder betegnet som en »win-win«-situation, idet argumentationen har været, at både de nye medlemslande og Danmark vil opnå beskæftigelsesmæssige fordele ved udvidelsen og Danmark tillige nye markeder.⁷⁾

Det er således kendetegnende, at hele den politiske debat og argumentation om Østudvidelsen har været præget af ubekymret eufori, en fast tro på enorme økonomiske gevinster for alle parter og en lige så massiv afvisning af enhver antydning af, at der vil være en stor pris at betale ved Østudvidelsen.

Såvel den tidligere som den nuværende regering har da også hidtil afvist at ville sikre Danmark en effektiv overgangsordning, hvor arbejdskraften fra de nye medlemsstater ikke har uhindret adgang her til landet, i lighed med de overgangsordninger, Tyskland og Østrig har varslet at ville forlange.

I takt med at forhandlingerne om udvidelsen af EU nærmer sig sin foreløbige afslutning, udvikler der sig imidlertid i stadig videre kredse – ikke mindst på arbejdsmarkedet, men også i Socialdemokratiet – en frygt for, at konsekvenserne for Danmark måske er alvorligere, end den nuværende og den tidligere regering har villet indse. Dansk Folkeparti står ikke længere næsten alene med sin opfattelse, men støttes efterhånden af vurderinger fra flere sider, bl.a. af udtalelser fra tidligere miljøminister Svend Auken.

Ifølge Politiken⁸⁾ kritiserer forhenværende miljøminister Svend Auken regeringen for at negligere og for-